Donderdag, 7 juli 2022

P9_TA(2022)0292

De situatie van degenen die opkomen voor de inheemse bevolking en het milieu in Brazilië, waaronder de moorden op Dom Philips en Bruno Pereira

Resolutie van het Europees Parlement van 7 juli 2022 over de situatie van degenen die opkomen voor de inheemse bevolking en het milieu in Brazilië, waaronder de moorden op Dom Phillips en Bruno Pereira (2022/2752(RSP))

(2023/C 47/16)

Het Europees Parlement,

— gezien zijn eerdere resoluties over Brazilië,

— gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen ([1]),

— gezien zijn resolutie van 3 juli 2018 over de schending van de rechten van inheemse volkeren, inclusief landroof ([2]),

— gezien zijn resolutie van 22 oktober 2020 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende een EU-rechtskader voor de beëindiging en ommekeer van door de EU bevorderde ontbossing op wereldniveau ([3]),

— gezien de verklaringen van Reporters zonder Grenzen, de Unie van inheemse volkeren van de Javari-vallei (UNIVAJA), Amnesty International, Survival International, Greenpeace, Human Rights Watch en het Wereldnatuurfonds over de moord op Bruno Pereira en Dom Phillips,

— gezien het in juli 2007 ondertekende strategische partnerschap tussen de EU en Brazilië,

— gezien de EU-richtsnoeren inzake verdedigers van de mensenrechten,

— gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 10 december 1948, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volkeren van 2007 en de VN-Verklaring over mensenrechtenverdedigers van 1998,

— gezien het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie inzake inheemse en in stamverband levende volken (nr. 169), goedgekeurd op 27 juni 1989 en door Brazilië ondertekend,

— gezien de grondwet van de Federale Republiek Brazilië, en met name artikel 231 over de erkenning van inheems land,

— gezien artikel 144, lid 5, en artikel 132, lid 4, van zijn Reglement,

A. overwegende dat de Britse journalist Dom Phillips, die schreef voor de krant *The Guardian*, en de Braziliaanse expert op het gebied van inheemse volkeren Bruno Pereira, voormalig ambtenaar van de National Indian Foundation (Funai), op 5 juni 2022 verdwenen zijn in de Javari-vallei, tussen de riviergemeenschap van São Rafael en de stad Atalaia do Norte, in de staat Amazonas, in Noord-Brazilië; overwegende dat zij op 15 juni 2022 dood zijn teruggevonden;

B. overwegende dat de Braziliaanse federale politie op 15 juni 2022 heeft verklaard dat een van de twee personen die op verdenking van betrokkenheid bij deze verdwijningen waren gearresteerd, de moord heeft bekend;

([1]) PB C 15 van 12.1.2022, blz. 111.
([2]) PB C 118 van 8.4.2020, blz. 15.
([3]) PB C 404 van 6.10.2021, blz. 175.

Donderdag, 7 juli 2022

C. overwegende dat volgens de ngo Global Witness in 2020 meer dan 20 land- en milieuactivisten in Brazilië zijn vermoord, wat betekent dat er wereldwijd slechts drie landen zijn waar meer van dergelijke moorden worden gepleegd, en overwegende dat de meeste van deze misdrijven onbestraft blijven; overwegende dat in Brazilië bijna driekwart van de moorden plaatsvindt in het Amazonegebied en betrekking heeft op personen die opkomen voor de inheemse bevolking;

D. overwegende dat de achteruitgang van de mensenrechten in Brazilië plaatsvindt in een context van restrictieve wetswijzigingen, gebrek aan financiering voor milieuorganisaties en toenemend endemisch geweld; overwegende dat de inheemse volkeren van Brazilië lijden onder systematische agressie en een gebrek aan bescherming van hun rechten, alsook een toenemend aantal aanvallen en moorden; overwegende dat de inheemse gemeenschappen in Brazilië onevenredig zwaar getroffen zijn door de COVID-19-pandemie;

E. overwegende dat het oorspronkelijke recht van inheemse volkeren op hun voorouderlijke grondgebied is vastgelegd in de huidige Braziliaanse grondwet, die in 1988 is aangenomen, en in het rechtskader van het land, en dat de erkenning van dit recht niet aan enige beperking in de tijd gebonden is; overwegende dat het de plicht van de staat is om dit recht te reguleren en te beschermen;

F. overwegende dat verschillende plaatselijke maatschappelijke organisaties op 22 oktober 2021 hebben deelgenomen aan een openbare hoorzitting in de Inter-Amerikaanse Commissie voor de mensenrechten (IACHR) om vergrijpen ten aanzien van mensenrechtenverdedigers en milieuactivisten in Brazilië aan te klagen; overwegende dat de Articulation of Indigenous Peoples of Brazil (APIB, de Organisatie van inheemse volkeren van Brazilië) in augustus 2021 een klacht heeft ingediend bij het Internationaal Strafhof tegen president Bolsonaro wegens misdaden tegen de menselijkheid en genocide, "op basis van zijn expliciet, systematisch en opzettelijk anti-inheems beleid";

G. overwegende dat inheemse volkeren bijdragen aan de bescherming van regenwoud en andere ecosystemen en aldus een cruciale rol spelen bij het behoud van de biodiversiteit in de regio en de preventie van klimaatverandering; overwegende dat Bruno Pereira en Dom Phillips zich volop hebben ingezet voor de cruciale taak om het regenwoud en de biodiversiteit van het Amazonegebied in stand te houden;

H. overwegende dat het Amazonegebied het grootste regenwoud ter wereld is en een cruciale rol speelt bij de absorptie van kooldioxide, de vermindering van broeikasgassen en het behoud van regionale en mondiale weerpatronen; overwegende dat de Javari-vallei in het Amazonegebied ligt, meer bepaald aan de grens van Brazilië met Peru en Colombia; overwegende dat deze regio de grootste concentratie vrijwillig in afzondering levende inheemse volkeren ter wereld herbergt en dat de toegang tot deze regio alleen mogelijk is via andere gebieden of via rivieren;

I. overwegende dat in de Javari-vallei, net als in andere regio's van het Braziliaanse Amazonegebied, hevige conflicten plaatsvinden in het kader van georganiseerde misdaad en landroof, met personen die betrokken zijn bij illegale visserij, jacht, mijnbouw, illegale houtkap en drugshandel; overwegende dat 80 % van de ontbossing wereldwijd wordt veroorzaakt door de omzetting van bossen in landbouwgrond voor grondstoffen zoals rundvlees, soja en palmolie; overwegende dat de ontbossing in het Braziliaanse Amazonegebied sinds 2019 dramatisch is toegenomen, tussen 2020 en 2021 zelfs met 22 %, de grootste stijging sinds 2006;

J. overwegende dat de bevordering en de eerbiediging van de mensenrechten, democratie en de rechtsstaat de kern moeten blijven uitmaken van de langlopende relatie tussen de EU en Brazilië, in overeenstemming met de inspanningen van de EU om deze waarden in haar extern optreden uit te dragen en de interesse die Brazilië heeft geuit om zich in zijn eigen ontwikkeling en internationale samenwerking aan deze waarden te houden;

1. veroordeelt ten stelligste de wrede moorden op milieu- en mensenrechtenactivisten en leden van inheemse volkeren in Brazilië, met als meest recente voorbeeld de moord op journalist Dom Phillips en activist Bruno Pereira; dringt er bij de Braziliaanse autoriteiten op aan een uitgebreid, onpartijdig en onafhankelijk onderzoek naar deze moorden uit te voeren en te allen tijde het recht op een eerlijke rechtsgang ten volle te handhaven;

2. veroordeelt ten stelligste het toenemende geweld, de aanvallen op en de intimidatie van mensenrechtenverdedigers en milieuactivisten, leden van inheemse volkeren en minderheden, en journalisten; betreurt de aanhoudende agressieve retoriek, de verbale aanvallen en de intimiderende verklaringen van president Bolsonaro; betreurt het seksueel en gendergerelateerd geweld tegen vrouwen, meisjes, milieuactivisten en personen die opkomen voor de inheemse bevolking, en herinnert eraan dat dit een ernstige schending van hun mensenrechten en waardigheid vormt;

3. verzoekt de Braziliaanse autoriteiten onmiddellijk actie te ondernemen om mensenrechtenschendingen te voorkomen en milieuactivisten en personen die opkomen voor de inheemse bevolking te beschermen; benadrukt de verantwoordelijkheden van de Braziliaanse autoriteiten en het belang van het nemen van passende maatregelen om het recht van inheemse volkeren op land, hun grondgebied en hun traditionele bestaansmiddelen te beschermen, en hen te beschermen tegen alle vormen van geweld en discriminatie; verzoekt de Braziliaanse autoriteiten uitvoering te geven aan de internationale aanbevelingen om de bescherming van activisten te waarborgen, en maatregelen te nemen tegen de vervolging, criminalisering en stigmatisering van inheemse volkeren en andere traditionele gemeenschappen;

4. benadrukt dat illegale goudwinning een bedreiging vormt voor de bossen en de biodiversiteit in beschermde gebieden, en inheemse bevolkingsgroepen aan verontreiniging blootstelt; betreurt de toenemende ontbossing in inheemse gebieden, met name in het Braziliaanse Amazonegebied; verzoekt de Braziliaanse regering de wetgeving tegen illegale ontbossing en mijnbouw te versterken en beter te handhaven, en op zoek te gaan naar duurzame alternatieven voor het winningsbeleid dat gericht is op inheemse gebieden;

5. betreurt het feit dat de huidige Braziliaanse regering overheidsinstanties ontmantelt, zoals Funai, dat toezicht houdt op inheemse aangelegenheden, en Ibama, de belangrijkste instantie voor milieuhandhaving in Brazilië; dringt er bij de Braziliaanse regering op aan de capaciteit van deze organen te herstellen en te versterken, met het oog op een doeltreffende handhaving van de milieuwetgeving en de rechten van inheemse volkeren;

6. is ernstig bezorgd over de gevolgen van wetsvoorstel PL 191/2020, ook de "wet van verwoesting" genoemd, en wetsvoorstel PL 490/2007 over de afbakening van inheemse gebieden; uit zijn diepe bezorgdheid over de wetsontwerpen die momenteel in het Braziliaanse Congres worden besproken en die kunnen leiden tot een toename van de ontbossing en de vernietiging van de bestaansmiddelen van inheemse volkeren;

7. eist de erkenning en bescherming van de gebieden die traditioneel door inheemse volkeren worden bezet, onder meer door de afbakening van inheemse gebieden te hervatten en deze gebieden te beschermen tegen illegale inbeslagname; wijst er nogmaals op dat het van groot belang is het IAO-verdrag betreffende inheemse en in stamverband levende volkeren (nr. 169) na te leven;

8. beklemtoont het belang van passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven en duurzame en transparante verantwoordingsplicht voor ondernemingen als belangrijke en onontbeerlijke instrumenten ter preventie van en bescherming tegen ernstige mensenrechtenschendingen en milieuovertredingen; dringt er bij Europese bedrijven op aan te zorgen voor zorgvuldigheid op het gebied van de mensenrechten in hun hele toeleveringsketen in Brazilië; herhaalt dat de voorgestelde verordening inzake ontbossingsvrije producten de bescherming van de rechten van inheemse volkeren en de mensenrechten moet omvatten, en moet waarborgen dat er bij de productie van producten die op de Europese markt worden gebracht geen mensenrechtenschendingen plaatsvinden; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat elk samenwerkingskader krachtige, bindende en afdwingbare bepalingen bevat inzake de bescherming van de mensenrechten, met inbegrip van de rechten van inheemse gemeenschappen, en de naleving van internationale normen en verbintenissen te bevorderen, onder meer op het gebied van ontbossing;

9. dringt er bij de Braziliaanse regering op aan haar verplichtingen in het kader van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering na te komen; moedigt de Braziliaanse staat sterk aan om milieucriminaliteit aan te pakken en een nieuwe duurzame benadering van het Amazonegebied te hanteren, teneinde te voldoen aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de routekaart voor toetreding tot de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), en volledige overeenstemming met de OESO-normen te bereiken met het oog op toetreding tot de organisatie;

10. verzoekt de Europese Dienst voor extern optreden en de lidstaten het maatschappelijk middenveld, milieu- en humanitaire organisaties te blijven ondersteunen, en daarbij prioriteit te geven aan de bevordering van de mensenrechten, de democratie, de rechtsstaat, gelijkheid en mediavrijheid in Brazilië, en samen te werken met internationale partners om deze doelstellingen te verwezenlijken; verzoekt de EU-delegatie in Brazilië nauwlettend toe te zien op de toestand van de democratie in het land en logistieke en technologische steun te verlenen aan activisten op het gebied van de mensenrechten, het milieu en de inheemse bevolking; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat haar samenwerkingsbijstand de steun voor maatschappelijke organisaties, met name voor mensenrechtenverdedigers, inheemse volkeren en traditionele gemeenschappen, versterkt; verzoekt de EU-delegatie en de lidstaten met diplomatieke missies in Brazilië de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers volledig ten uitvoer te leggen en mensenrechtenverdedigers alle passende steun te verlenen;

11. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Raad, de Commissie, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, het tijdelijk voorzitterschap van de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten, de secretaris-generaal van de Organisatie van Amerikaanse Staten, de Euro-Latijns-Amerikaanse Parlementaire Vergadering en de president, de regering en het Congres van Brazilië.